00686983

E78/1

នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង
នៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

<u>ព័ត៌មានពិស្តារនៃការដាក់ឯកសារ</u>

សំណុំរឿងលេខ	:	០០២/១៩-០៩-២០០៧-អវតក/អជសដ
ដាក់ទៅ	:	អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង
ថ្ងៃដាក់	:	ថ្ងៃទី៩ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១១
ភាគីអ្នកដាក់	:	សហព្រះរាជអាជ្ញា
ភាសាដើម	:	អង់គ្លេស

<u>ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ</u>

ប្រភេទឯកសារដែលស្នើឡើងដោយភាគីដាក់ឯកសារ: សាធារណៈ

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារកំណត់ដោយការិ.សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ឬអង្គជំនុំជម្រះ: សាធារណៈ / Public

ប្រភេទនៃចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ:

ការពិនិត្យចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារបណ្តោះអាសន្នឡើងវិញ:

ឈ្មោះមន្ត្រីដែលបានពិនិត្យ:

ហត្ថលេខា:

ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ទៅនឹងសារណារបស់ អៀង សារី ស្នើសុំឲ្យច្រានចោលចម្លើយទាំងអស់របស់ កាំង ហ្គេកអ៊ាវ ហៅ "ឌុច" ក្នុងករណីដែលគាត់មិនផ្តល់សក្ខីកម្ម ព្រមទាំងស្នើសុំឲ្យបញ្ជាក់អត្តសញ្ញាណបន្ថែមទៀតនៃភស្តុតាងដោះបន្ទុក

<u>អ្នកដាក់ឯកសារ:</u>

សហព្រះរាជអាជ្ញា:

លោកស្រី ជា លាង

លោក Andrew CAYLEY

សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី:

ពេជ អង្គ

Elisabeth SIMONNEAU FORT

<u>អ្នកទទួលឯកសារ:</u>

អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង:

ចៅក្រម និល ណុន, ប្រធាន

ចៅក្រម Silvia CARTWRIGHT

ចៅក្រម យ៉ា សុខន

ចៅក្រមJean-Marc LAVERGNE

ចៅក្រម ធូ មណី

<u>ចម្លងជូន:</u>

ជនជាប់ចោទ:

នួន ជា

អៀង សារី

អៀង ធីរិទ្ធ

ខៀវ សំផន

មេធាវីការពារក្តីជនជាប់ចោទ:

លោក សុន អរុណ

លោក Michiel PESTMAN

លោក Victor Koppe

ឯកសារដើម

DOCUMENT RECEIVED/DOCUMENT REÇU

ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ (Date of receipt/Date de reception): 10 / 05 / 2011

ម៉ោង (Time/Heure): 15 : 30

មន្ត្រីទទួលបន្ទុកសំណុំរឿង/Case File Officer/L'agent chargé du dossier: Uch Arun

លោក អាង ឧត្តម
លោក Michael G.KARNAVAS
លោក ផាត់ ពៅស៊ាង
កញ្ញា Diana ELLIS QC
លោក ស សូវាន
លោក Jacques VERGÈS
លោក Phillipe GRECIANO

I. ចម្លើយតប

១. កាលពីថ្ងៃទី២៦ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១១ អៀង សារី តាមរយៈមេធាវីការពារក្ដីរបស់ខ្លួន ("មេធាវីការពារក្ដី") បានដាក់ "សារណារបស់ខ្លួន ស្នើសុំមិនឱ្យទទួលយកនូវរាល់ចម្លើយទាំងអស់របស់ កាំង ហ្កេកអ៊ាវ ហៅ "ឌុច"ជាភស្តុតាង លុះត្រាតែ ឌុច បង្ហាញខ្លួននៅក្នុងតុលាការក្នុងនាមជាសាក្សី ព្រមទាំងស្នើសុំឱ្យ ក.ស.ព និងអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បង្ហាញនូវចម្លើយមិនពិតនានារបស់ ឌុច"[1] ("សារណា")។ កាលពីថ្ងៃទី២៨ ខែមករា ឆ្នាំ២០១១ សហព្រះ រាជអាជ្ញា[2] បានស្នើសុំទៅ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ឱ្យកោះហៅ ឌុច ដើម្បីឱ្យមកធ្វើជាសាក្សីនៅក្នុងសវនាការជំនុំជម្រះក្ដី សារណានេះគួរតែត្រូវបានធ្វើការបដិសេធចោល ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋានថា វាមុនពេលពេក[3]។

២. ក្នុងករណីបើ ឌុច ផ្ដល់សក្ខីកម្មនៅក្នុងសវនាការជំនុំជម្រះក្ដី មេធាវីការពារក្ដីស្នើសុំបន្ថែមឱ្យសហព្រះរាជអាជ្ញា និងអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បង្ហាញនូវរាល់ករណីទាំងអស់ដែល ក.ស.ព និងអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងយល់ឃើញថា ឌុចមិនបង្ហាញការពិតក្នុងចម្លើយរបស់គាត់ ក្នុងសំណុំ

---

[1] ឯកសារលេខ E78, ដែលមានចំណងជើងថា "សារណារបស់ខ្លួនស្នើសុំមិនឱ្យទទួលយកនូវរាលចម្លើយទាំងអស់របស់ កាំង ហ្កេកអ៊ាវ ហៅ "ឌុច"ជាភស្តុតាង លុះត្រាតែ ឌុច បង្ហាញខ្លួននៅក្នុងតុលាការក្នុងនាមជាសាក្សី ព្រមទាំងស្នើសុំឱ្យ កសព និងអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បង្ហាញនូវចម្លើយមិនពិតនានារបស់ ឌុច", ចុះថ្ងៃទី២៦ មេសា២០១១, ERN 00658712-00658722។

[2] សូមអាន ឧបសម្ពន្ធទី១ដែលភ្ជាប់ជាមួយឯកសារលេខ E9/4 , ដែលមានចំណងជើងថា " បញ្ជីឈ្មោះសាក្សី អ្នកជំនាញ និងដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី របស់សហព្រះរាជអាជ្ញា អនុលោមតាមវិធាន៨០នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ដែលរួមទាំងឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់ទី១ទី២, ទី៣,ទី៣ក,ទី៤, និងទី៥"។ ឯកសារលេខ E9/4.1 , "ឧបម្ព័ន្ធទី១ ០: លំដាប់លេខរៀងនៃការចូលបង្ហាញខ្លួនរបស់សាក្សីនៅក្នុងពេលសវនាការ ដែលបាន ស្នើសុំ", ចុះថ្ងៃទី២៨ មករា ២០១១, លេខ ERN 00640705-006407013, ត្រង់ទំព័រ៤។

[3] ដូចដែលបានបញ្ជាក់ដោយ សហព្រះរាជអាជ្ញា នៅក្នុងអង្គប្រជុំស្ដីពីការរៀបចំសវនាការ កាលពីថ្ងៃទី៥ មេសា ២០១១ ថា នឹងមានការដាក់សារណាអំពីអង្គច្បាប់មួយស្ដីពីបញ្ហាភាពអាចទទួលយកបាននៃចម្លើយនានា ដោយអ្នកធ្វើចម្លើយទាំងនោះមិនបាច់ចូលបង្ហាញខ្លួននៅក្នុងពេលសវនាការទេ។ សូមមើលឯកសារ E1/2.1 "ប្រតិចារឹកអំពីការប្រជុំរៀបចំសវនាការ-ការបិទការប្រជុំនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២/១៩-០៩-២០០៧ អវតក/អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ថ្ងៃទី៥ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១១, ERN00664215-00664345 នៅទំព័រ៨៦-៨៨។

រឿងលេខ០០១ [4]។ ឆ្លងតាម ចម្លើយ និងសេចក្តីយោងទាំងនោះ ត្រូវបានបញ្ជាក់នៅក្នុងសេចក្តីសន្និដ្ឋានជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ និងដោយផ្ទាល់មាត់ជាសាធារណៈ និងការសួរសំនួរដល់ ឌុច នៅឯសវនាការរបស់គាត់ សហព្រះរាជអាជ្ញា បញ្ជាក់ថា ខ្លួនមិនរក្សាទុកនូវបញ្ជីចម្លើយដទៃទៀតរបស់ ឌុច ដែលខ្លួនចាត់ទុកថា ចម្លើយទាំងនោះមិនពិតនោះទេ។ សេចក្តីយោងទាំងនេះ បានផ្តល់នូវការជូនដំណឹងច្បាស់លាស់រួចហើយ ដល់មេធាវីការពារក្តី អំពីការវាយតម្លៃរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ទៅលើភាពគួរឱ្យជឿទុកចិត្តបានរបស់ ឌុច និងទៅលើចម្លើយជាក់លាក់នានាផ្ទាល់តែម្តង។ ការណ៍នេះនឹងបានជាជំនួយដល់មេធាវីការពារក្តី និងដល់ភាគីដទៃទៀតនៅក្នុងការត្រៀមរៀបចំដើម្បីពិនិត្យទៅលើរូបគាត់។

៣. គ្រប់ករណីទាំងអស់ បញ្ហាស្តីពីកាតព្វកិច្ចរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ដែលត្រូវបង្ហាញអំពីឯកសារដោះបន្ទុក ត្រូវបានបញ្ជាក់ច្បាស់លាស់ ដោយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងរួចហើយ ដែលនៅក្នុងនោះមានមួយផ្នែកធំ ធ្វើឱ្យសារណានេះមានលក្ខណៈច្រំដែល ចំពោះសំណើសុំឱ្យបង្ហាញពី អត្តសញ្ញាណនៃឯកសារដោះបន្ទុកបន្ថែមទៀត ។ នៅថ្ងៃទី៨ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១១ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានធ្វើការបញ្ជាក់រួចហើយអំពីកាតព្វកិច្ចក្នុងការបង្ហាញនេះ ក៏ដូចជាការគូសបញ្ជាក់ផងដែរអំពីព្រំដែនកំណត់របស់វា៖

“**បានធ្វើការបញ្ជាក់អំពីថា តើសហព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវមានកាតព្វកិច្ច ដាក់ទាំងឯកសារដាក់បន្ទុកផង និងទាំងឯកសារដោះបន្ទុកផង នៅក្នុងបញ្ជីឯកសារ/វត្ថុតាងនានា ដែរឬទេ?**។ ក្នុងសំណុំរឿងមានឯកសារនានាដែលត្រូវបានគេប្រមូលកាលពីក្នុងអំឡុងពេលធ្វើកិច្ចស៊ើបសួរ ដែលឯកសារទាំងនេះអាចជាឯកសារដាក់បន្ទុក ឬដោះបន្ទុក។ ឯកសារទាំងនេះបើកសិទ្ធិឱ្យគ្រប់ភាគីទាំងអស់ និងចៅក្រមនានាអាចពិនិត្យមើលបាន។ <u>សហព្រះរាជអាជ្ញាមិនចាំបាច់ត្រូវធ្វើការបញ្ជាក់ថា តើ</u>

[4] សារណា ទំព័រ ១

<u>ឯកសារណាខ្លះក្នុងចំណោមឯកសារទាំងនេះដែលខ្លួនចាត់ទុកថា ជាឯកសារដោះបន្ទុកនោះទេ តែមេធាវីការពារក្តីជាអ្នកធ្វើការវាយតម្លៃថាតើឯកសារណាខ្លះដែលទាក់ទងនឹងជនជាប់ចោទ</u>។ សហព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវដាក់បញ្ជីឯកសារ/វត្ថុតាងទាំងនេះរបស់ខ្លួន ដែលខ្លួនយល់ឃើញថាមានការពាក់ព័ន្ធ នៅថ្ងៃទី១៩ ខែមេសា ហើយមិនចាំបាច់ត្រូវធ្វើការបញ្ជាក់ថា តើឯកសារទាំងនេះជាឯកសារដាក់បន្ទុក ឬដោះបន្ទុកនោះឡើយ។ ទោះជាយ៉ាងណាក្តី បើសិនជា សហព្រះរាជអាជ្ញាមាននៅក្នុងដៃរបស់ខ្លួននូវឯកសារផ្សេងៗ ដែលមិនអាចរកជាសាធារណៈបាន និងឯកសារនោះមិនស្ថិតនៅក្នុងសំណុំរឿង គឺសហព្រះរាជអាជ្ញាមានកាតព្វកិច្ចត្រូវតែដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងបញ្ជីរបស់ខ្លួននូវឯកសារថ្មីទាំងអស់ ដែលនាំទៅរកការបង្ហាញការពិត ហើយទោះបីជាដាក់ បន្ទុក ឬដោះបន្ទុកក៏ដោយ។ ក្រុមមេធាវីការពារក្តីក៏ត្រូវដាក់បញ្ជីឯកសារ/វត្ថុតាងរបស់ពួកគេផងដែរ នៅត្រឹមថ្ងៃទី១៩ ខែមេសានេះ ស្របទៅតាមការណែនាំកាលពីមុននេះ ដែលនឹងជួយយ៉ាងធំធេងដល់អង្គជំនុំជម្រះក្នុងភារកិច្ចដែលខ្លួនត្រូវតែធ្វើការថ្លឹងថ្លែងឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់នូវរាល់ឯកសារទាំងអស់ដែលខ្លួនចាត់ទុកថា ជាឯកសារដោះបន្ទុក”[5]។

៤. អាស្រ័យហេតុនេះ គឺជាការច្បាស់លាស់ និងត្រូវបានទទួលយល់ព្រមហើយដែរ ថាសហព្រះរាជអាជ្ញាមានភារកិច្ចក្នុងការបង្ហាញជូនដល់មេធាវីការពារក្តី នូវព័ត៌មានទាក់ទងអំពីឯកសារដោះបន្ទុកដែលខ្លួនមាននៅក្នុងដៃ ក៏ប៉ុន្តែមិនរហូតទៅដល់ការរៀបចំសំណួរសម្រាប់សួរសាក្សីឱ្យមេធាវីការពារក្តីរបស់ អៀង សារី នោះឡើយ។ នៅពេលដែលព័ត៌មានទាក់ទងនឹងឯកសារដោះបន្ទុកដែលមានសក្តានុពលស្ថិតនៅក្នុងដៃរបស់មេធាវីការពារក្តី គឺពួកគេជាអ្នកស្ថិតនៅក្នុងស្ថានភាពដ៏ប្រសើរបំផុត ដើម្បីធ្វើការកំណត់ថា តើត្រូវភ្ជាប់នូវទម្ងន់ត្រឹមណាទៅនឹងព័ត៌មាននេះ ជាពិសេស

---

[5] ឯកសារ លេខៈE9/25.1.1 សារអេឡិចត្រូនិចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងមានចំណងជើងថា “ចម្លើយតបទៅនឹងសំណួរដែលបានធ្វើឡើងនៅអំឡុងអង្គប្រជុំរៀបចំសវនាការ” ថ្ងៃទី៨ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១១ នៅទំព័រENR00665531។

នៅពេលដែលពួកគេមានផ្លូវតែមួយគត់ ដើម្បីចូលទៅប្រាស្រ័យជាមួយជនជាប់ចោទ មិនដូចសហព្រះរាជអាជ្ញានោះទេ។

៥. នៅក្នុងសារណារបស់ពួកគេ មេធាវីការពារក្ដីបានរំលឹកដល់ សហព្រះរាជអាជ្ញា ថាខ្លួនមិនផ្ដល់ភ័ស្តុតាងណាដែលខ្លួនដឹងថាមិនពិតនោះទេ[6]។ ជាការពិតហើយ នេះគឺជាកាតព្វកិច្ចដែលត្រូវអនុវត្តចំពោះគ្រប់ភាគីទាំងអស់នៅក្នុងសវនាការ ដែលរួមទាំងមេធាវីការពារក្ដីផងដែរ។ ជាការច្បាស់លាស់ណាស់ថា នេះគឺសម្រាប់ទាំងកាតព្វកិច្ចខាងផ្លូវច្បាប់ និងទាំងកាតព្វកិច្ចខាងក្រមសីលធម៌សម្រាប់មេធាវីគ្រប់រូបនៅពេលចូលបង្ហាញខ្លួនចំពោះមុខតុលាការ។ ដើម្បីឱ្យបានច្បាស់ នៅក្នុងករណីនេះ សហព្រះរាជអាជ្ញាមិនស្នើសុំឱ្យ ឌុច ផ្ដល់សក្ខីកម្មលើបញ្ហានានាដែលខ្លួនជឿថា ឌុច មិនផ្ដល់ការពិតនោះទេ ប៉ុន្តែគ្រាន់តែចំពោះបញ្ហាទាំងឡាយដែលខ្លួនជឿថានឹងជួយដល់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ក្នុងការការបង្ហាញការពិតនៅក្នុងករណីរឿងនេះតែប៉ុណ្ណោះ។ ប្រការដែលសច្ចសីលភាព របស់ ឌុច ដូចដែលមាននៅក្នុងចម្លើយពីមុនៗរបស់គាត់ ស្ដីពីតួនាទីរបស់ ខ្លួនគាត់ផ្ទាល់នៅមន្ទីរស-២១ ដែលត្រូវបានគេចោទសួរនោះ គឺចម្លើយទាំងនោះមិនបង្កើតទៅជា ការ សង្ស័យអំពីសច្ចសីលភាពលើចម្លើយនានារបស់គាត់ ដែលទាក់ទងនឹងឧក្រិដ្ឋកម្មដែលបានប្រព្រឹត្តគោលនយោបាយដែលកំពុងអនុវត្តនាពេលនោះ និងតួនាទីផ្សេងៗរបស់ អៀង សារី និងជនជាប់ ចោទដទៃទៀត ដូចដែលមានចែងនៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះនោះឡើយ។ ហេតុនេះ សហព្រះរាជអាជ្ញាគ្រាន់តែស្វែងរកសុំការផ្ដល់សក្ខីកម្មពី ឌុច និងពឹងផ្អែកលើផ្នែកខ្លះៗ នៃចម្លើយ កាលពីមុនៗ របស់គាត់ ដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាជឿថា ប្រកបដោយការពិតតែប៉ុណ្ណោះ។

៦. តាមការជូនដំណឹងដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាបានផ្ដល់ជូនទៅមេធាវីការពារក្ដី អំពីភាពគួរឱ្យជឿទុកចិត្តរបស់ ឌុច និងប្រការដែលថាមេធាវីការពារក្ដីក៏មាន នូវព័ត៌មានដែលដូចគ្នានឹងព័ត៌មានរបស់

[6] សារណា ទំព័រ៧

សហព្រះរាអាជ្ញា និងអង្គជំនុំជម្រះសាលា ដំបូងដែរនោះ ហើយជាសំខាន់ មេធាវីការពារក្តីមានឱកាសជួបជនជាប់ចោទដែលមានតួនាទីសំខាន់ក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ នោះតាមពិតមេធាវីការពារក្តីឋិតក្នុងស្ថានភាពល្អមួយ ដើម្បីកំណត់ការពិតនៃចម្លើយពីមុនៗមករបស់ ឌុច។

II. ដំណោះស្រាយដែលស្នើឡើង

៧. អាស្រ័យដោយមូលហេតុដូចបានលើកឡើងខាងលើនេះ សហព្រះរាជអាជ្ញាស្នើថា សារណា នេះត្រូវបដិសេធចោល ដោយសារធ្វើឡើងមុនពេលពេកដោយគ្មានមូលដ្ឋានខាងអង្គច្បាប់ ឬអង្គសេចក្តីដែលទាក់ទងទៅនឹងអង្គហេតុ៕

កាលបរិច្ឆេទ	ឈ្មោះ	ទីកន្លែង	ហត្ថលេខា
ថ្ងៃទី៩ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១១	លោក យ៉េត ចរិយា សហព្រះរាជអាជ្ញារង		
	លោក Andrew CAYLEY សហព្រះរាជអាជ្ញា		